

Bilag 5 - Status - Anlægsprojekter 2024

Miljø i Byggeri og Anlæg 2021 (MBA21) i Teknik- og Miljøforvaltningens anlægsprojekter 2024.

Dette er et statusnotat vedr. indsatsen med Miljø i Byggeri og Anlæg 2021 (MBA21) på anlægsområdet. MBA21 blev vedtaget af Borgerrepræsentation. 30.08.2021 og fastsætter blandt andet kommunes egne miljøkrav til kommunes fysiske anlægsprojekter. MBA21 består af i alt 20 overordnede kravområder med underliggende specificerede krav, som der skal tages højde for i det enkelte anlægsprojekter - i alt omkring 55 krav.

Teknik- og Miljøforvaltningen står for planlægningen og udførelsen af anlægsprojekter i Københavns Kommune, dvs. står for at bygge veje, cykelstier, parker, broer, gårdhaver og klimasikringsprojekter rundt omkring byen. Det er afdelingen for Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold (MKB) som i det daglige administrerer forvaltningens rolle som bygherre og dermed har den overordnede opgave med at tilrettelægge håndteringen af MBA21, så miljøkravene håndteres hensigtsmæssigt på tværs af projektporteføljen. Som en del af Københavns Kommunens miljøcertificering, afholdes der årligt interne miljøaudits af MKB's håndtering af blandt andet miljøkravene i MBA21.

Statusnotatet indeholder følgende afsnit:

- Fokusområder i 2024
- Resultater af intern miljøaudit forår 2024
- Det videre arbejde med MBA21

Fokusområder i 2024

MKB har i 2024 forsat arbejdet med at udvikle og implementere metoder og processer som kan underbygge kravene i MBA21. I det seneste år har der været et særligt fokus følgende områder:

- Videre forankring af Livscyklusvurderinger (LCA'er), som værktøj til kvalificering af klimaaftryk af projekter og på tværs af den samlede projektportefølje
- Afdækning af jordkravenes afledte betydning for CO₂-aftrykket i forvaltningens anlægsprojekter
- Kortlægningen af eksisterende materialer i projekterne ved Ressourcekortlægning.

De følgende afsnit redegør nærmere for arbejdet med områderne.

11. november 2024

Sagsnummer
2023-0354965

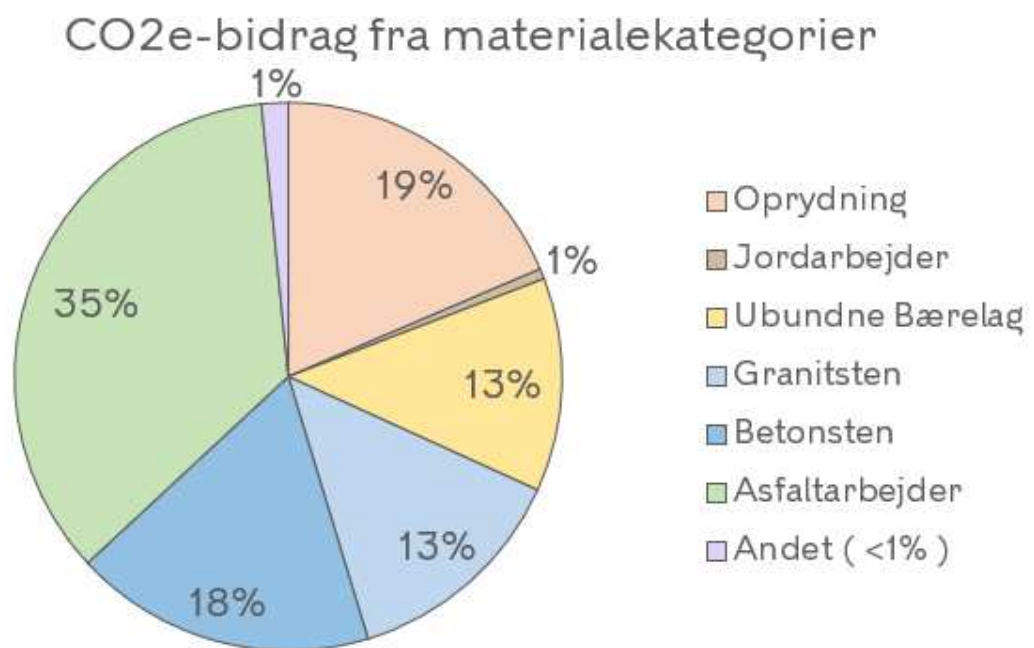
Dokumentnummer
2023-0354965-2

Mobilitet, Klimatilpasning og
Byvedligehold
Jura og projektsupport
Islands Brygge 37
Postboks 339
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Videre forankring af Livscyklusvurderinger (LCA'er)

MKB har fastholdt sidste års fokus med at implementere brugen af livscyklusvurderinger som et værktøj til både at foretage klimavenlige valg i den daglige projektgennemførelse samt til at skabe grundlaget for at opgøre CO₂-udledningen fra den samlede portefølje. Der er blevet udført over 150 vurderinger det seneste år, af projekter i forskellige faser, og alt dataen er samlet til at hjælpe med at lave fremtidig portefølje ændringer og forbedringer der minimerer klimapåvirkningen fra anlæg. I budget25, er der givet midler til at udvide LCA-programmet, fremover er det et krav for alle projekter og ikke kun dem over 20 mio, bl.a ved at arbejde med klimahensynet i standarder og vejledninger.

Foreløbig estimering af hvordan de respektive materialer/processer bidrager til MKB's samlede CO₂e udledning.

Afdækning af kravene af jord som fyldmateriale

Kommunen har gennem årrække, som en del af MBA'en, haft et krav om at der skal udlægges 0,5 meter ren jord eller rene materiale fra råstofgrave i parker og på pladser, hvilket er en skærpelse i forhold til jordforureningsloven. Fra et klimamæssigt perspektiv er kravet dog u hensigtsmæssigt, da det medfører ekstra jordflytning estimeret til en udledning på 250 til 340 ton CO₂. Desuden bidrager til brugen af grus

til en ressourceproblematik, da der er tale om en ikke fornybar ressource. Prognoserne peger på region hovedstaden løber tør for grus i 2027, og at det derfor bagefter er nødvendigt at hente materialer længere fra.

MKB og Klima og Byudvikling har derfor været i en proces sammen med miljømyndigheden om at afveje de sundhedsmæssige risici mod de negative konsekvenser i forhold til klimaet og ressourcestrækket, og har på denne baggrund udarbejdet et beslutningsoplæg. Dette blev godtaget af borgerrepræsentation den 19. september, og derefter startede processen med at ændre TMF paradigmer og fjerne de eksisterende krav. Det blev også besluttet af der skulle laves en evaluering af ændringerne efter 1 år.

Kortlægning af eksisterende materialer/ ressourcekortlægning

Der er stor fokus på ressourceforbrug, genbrug og genanvendelse i forvaltningens anlægsprojekter. I det seneste år er der arbejdet med at specificere en metode for ressourcekortlægningen i anlægsprojekter, så det operationelt for projekterne og gøres ensartet på tværs af projektporteføljen. Ved ressourcekortlægning forstås en kortlægning af de materialer som allerede findes i projektområdet, herunder en vurdering af deres tilstand. Ressourcekortlægningen laves for at højne opmærksomheden på materialerne i projektet, samt at skabe grundlaget for den mest hensigtsmæssige bortskaffelse af de materialer samt vurdere muligheder for at løfte ressourcen i affaldshierarkiet, som ikke skal bruges direkte i projektet

	ID. NR	MATERIALE	I DAG SAMLET	TILSTAND	BEVARES UBERØRT	GENANVENDES I PROJEKTET	GENANVENDELSE UDEN FOR PROJEKTET	NOTE
	1	Faskantsten	1350 lbm	God	0 lbm	1200 lbm	Rest 150 lbm til Selinevej for genanvendelse	
	2	Kløvet granit kantsten	2280 lbm	God	0 lbm	1300 lbm	Rest 980 lbm til Selinevej for genanvendelse	
	3	Fortovsfliser	1200 m ²	Nedslidt	0 lbm	0 lbm	Nedknuses til opbygningsmateriale	
	4	Asfalt slidlag	6050 m ²	Nedslidt	0 t	0 t	Nedknuses til grusmateriale eller til genanvendelse i såkaldt genbrugsasfalt	

Eksempel på en ressourcekortlægning i et af forvaltningens anlægsprojekter

Resultater af intern miljøaudit forår 2024

Som en del af Københavns Kommunes miljøcertificering, afholdes der årligt interne miljøaudits af MKB, hvor der bl.a. ses på hvordan miljøkravene i MBA21 er implementeret i projekter. Dette år blev syv

projekter auditeret, hvor til målet var at se nærmere på MBA'ens implementering i de tidlige projektfaser (projektering). Dertil blev der også holdt audit på 13 forskellige byggepladser, hvor fokus var på affaldssortering.

Projekteringsaudit:

Resultatet af auditten under projekteringen, viste generelt at der i projekteringsfasen bliver taget hånd om de relevante miljøkrav, herunder særligt kravene om genbrug/genanvendelse.

Audits afslørede også en diskrepans mellem den måde som MKB arbejder med begrønning på og kravene i MBA'en. MKB har en lang årrække haft "grønne" specialister ansat, som på tværs af projekterne varetager fagområdet på tværs af projektporteføljen som led af de interne høringsprocesser som er i projekter. MBA'en lægger omvendt op til at der til at vurdere det "grønne" med det såkaldte begrønningsværktøj som på baggrund af forskellige projektinputs giver en samlet begrønningsscore for et projekt.

På baggrund af denne forskel er der kørt en proces med at afklare den optimale forløb i forhold til at sikre hensigterne i MBA'en om at sikre projekter med flere grønne elementer og bynatur - herunder om begrønningsværktøjet skal være et aktivt element der bruges i projekter, om dagsorden håndteres bedst i det eksisterende setup eller som kombination af de to modeller. I afsnittet "Det videre arbejde med MBA21" er beskrevet, hvordan MKB pt. arbejder med.

Byggepladsaudits:

På byggepladserne fokuserede audits på affaldshåndteringen på pladser. MBA'en foreskriver at der sker kildesortering på pladsen, men på hovedparten af pladser skete der ikke denne sortering. Dette er ikke lig med at affaldet ikke bliver sorteret i alle projekter, for i en stor del af projekterne havde entreprenøren enten en ordning med en eksterne leverandør om eftersortering af de afleverede affald eller det foregik på entreprenørens egen materialeplads efterfølgende. Ikke desto mindre er denne håndtering ikke i overensstemmelse med MBA'en og i det tilfælde, hvor sorteringen sker på egen plads ikke i overensstemmelse med lovgivningen. Af denne grund er der derfor behov for en dedikeret indsats i MKB i forhold til at formidle reglerne ud til projekterne og håndhæve det under entrepriserne, hvilket er igangsat.

Det videre arbejde med MBA21

Affaldssortering:

I det kommende arbejde vil der være fokus på affaldssortering på byggepladserne. Det skal fokusere på at få formidle reglerne ud til alle relevante aktører, samt at kontrollere at de bliver overholdt. Der er

igangsat arbejde med at kigge på hvordan entreprenører kan leve op til lovgivning og MBA via bevist affaldssortering på egen materialeplads

Udvidelse af LCA-program:

I budget25 blev det godkendt at udvide LCA programmet til at omfattet alle projekter i Dette har medført at der skal rekrutteres nye medarbejdere/personer til at hjælpe med analyserne og formidlingen. Det forventes at dette vil forløbe uden problemer, da MKB allerede har udført LCA på næsten hele porteføljen.

Fremtiden for strategisk arbejde med begrønning:

Det overvejes om anvendelse af begrønningsværktøj skal erstattes af nye procedure og retningslinjer for arbejde med begrønning i de enkelte anlægsprojekter. MKB arbejder i øjeblikket med begrønning og biodiversitet på en række strategisk og metodiske måder, hvor bl.a. nøglemedarbejder med ekspertise indenfor begrønning og biodiversitet vurderer potentialerne for tiltag både i det enkelte projekt og tværs af projektporteføljen. Biodiversitet og begrønning eks. medtages i budget initiativ om at fremme klimavenlige standarder og bæredygtige materialer i anlægsprojekter (TM061).

Som beskrevet ovenfor var der en gentagende afvigelse med brug af et begrønningsværktøj. Dette værktøj er udviklet for 10 + år siden og har ikke været anvendt i en længere årrække. Andre afdelinger af kommune arbejder med begrønning gennem andre værktøjer som DGNB eller med begrønningsværktøj på lokalplansniveau.

Herunder er der beskrevet tre måder, hvor der allerede arbejdes med biodiversitet og begrønning i MKB.

1. Nøgle medarbejder med fokus på begrønning og bynatur
2. Biodiversitetspulje til kickstart af biodiversiteten i allerede besluttede kommunale anlægsprojekter
3. Byrumsforbedrende tiltag i vejgenopretningsprojekter

Nøgle medarbejder med fokus på begrønning og bynatur

MKB har et team af fagspecialister inden for bynatur og landskab, placeret i Klimatilpasning og Park og Byrum. Teamet omfatter to medarbejdere som tilknyttes skybrudsprojekter og én som tilknyttes øvrige projekter. Fagspecialisterne følger en standardiseret proces fra projektopstart til driftsoverlevering og eftersyn, inklusive bl.a. kortlægning af fredninger, registrering af beplantning, input til vurdering af risiko- og flagermustræer i tæt samarbejde med projektleder og rådgiver.

Deres kompetencer inkluderer også vurdering af rådgivermateriale, hvilket kræver høj faglighed inden for bynatur og begrønning, samt fagligt input til udmøntningen af begrønningspuljer.

Biodiversitetspulje til kickstart af biodiversiteten i allerede besluttede kommunale anlægsprojekter

Den tværkommunale biodiversitetspulje til bygge- og anlægsprojekter (TM040a budget2024) kan tildele op til 0,5 mio.kr pr. projekt til allerede politisk igangsatte anlægsprojekter i 2024-2027. I alt er afsat 12,5 mio. kr. til tildeling af midler i TMF til TMF-projekter. En tilsvarende

andel administreres i KEID og tildeles projekter i de øvrige forvaltninger. Puljen gives som tillægsbevillinger for at "kickstarte" biodiversitetsdagsordenen i anlægsprojekter. Tildeling sker ved at fagspecialisterne gennemgår TMFs anlægsoversigt og finder projekter hvor støtten vil have størst effekt.

Byrumsforbedrende tiltag i vejgenopretningsprojekter

I 2023 blev der vedtaget en hensigtserklæring om hvordan vejgenopretning fremtidigt kan tilrettelægges så de kan indeholde byrumsforbedrende, bl.a. biodiversitet og begrønning, og i budget 2024 blev der afsat 25 mio., som kun er til vejopretning. Tidligere havde vejgenopretning en tradition for at lave 1 til 1 projekter, men via denne pulje giver det mulighed for at de fornævnte fagspecialister at give deres ændringsforslag og give støtte til dette. Dette sker før rådgiverudbud og hjælper med at præcisere den ønskede begrønning.